

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 11 (274)

Fredagen den 17 mars 1893.

6:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och koloretrade planscher kr. 9:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50 Idun ensam » 5:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets hus.) Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lönummerspris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	--	---	---	--

Amelina Sterky.

Ftt arbetsfält, som äfven under de hetsigaste strider om det rätta området för kvinnans verksamhet aldrig blifvit henne förnekadt, är sjukvården. I hemmet kom sjukvården helt naturligt på hennes lott, då hennes plats först och förnämligast var där. Men äfven när hon som barmhärtighetssystemer vandrade från den ena sjukbädden till den andra, när hon, trotsande faror och vedermödor, följde i krigarnes spår för att taga vård om de sårade, eller när hon i lasarett och hospital oförtröttadt vakade vid sjuksäng och dödsbädd — äfven då sade man, att här var hennes rätta plats. Ingen ifrågasatte då, att hennes krafter ej skulle räcka till både arbete och nattvak. Det var blott när hon steg fram och ville taga del i det lönade arbetet, som motståndet kom; det var när hon dristigt sträckte sin hand efter några af de fullmogna frukterna på kunskapens träd, som det blef tal om, att detta icke passade för henne.

Men det, som skall fram, det går fram, huru än människorna spjärna

och arbeta däremot. Och så står nu saken, att vetenskapens portar öppnat sig äfven för kvinnorna, och att äfven de yppersta frukterna på kunskapens träd äro utan åtskillnad till person tillgängliga för enhvar, som har förmåga att tillägna sig dem!

Det har dock icke länge varit så. Och de unga, de, som nu få tillfälle att lära allt hvad de önska, att se och höra så mycket upplysande och förädlade, som hafva frihet att förvärfva hvilka kunskaper de än kunna önska sig, de veta ej, huru det kändes för dem, som med ett brinnande begär att lära, att fylla sin själ med högre och ädlare tankar, dock ständigt höllos tillbaka och öfverallt funno stängda dörrar, därför att de icke föddes till samma frihet som sina bröder. Dessa unga hafva ingen aning om de strider, som måste genomkämpas, innan medfödda anlag fingo lof att knapphändigt utveckla sig. Och de, som nu på sin bana finna få eller inga stöttestenar, drömma om de hinder, som de andra blifvit undanröjd

Vi förlåta oss själfva mycket. Må vi betrakta andra såsom oss själfva och låta dem vederfaras samma gunst.

FR. SPIELHAGEN.

Dock klaga ej de, som nu hafva största delen af sitt dagsarbete bakom sig: de äro snarare tacksamma, för det att de fått jämna vägen för dem, som komma efter.

Den kvinna, hvars bild i dag pryder Iduns blad, är en af dem, som först vid mognare år nått det mål, hvilket tidigare föresväfvat henne, och en af de få, som haft mod och nerv att välja kirurgien som medlet att vara den lidande mänskligheten till hjälp och gagn. Fröken *Amelina Sterky* är nämligen fältskär och har aflagt fältskärsexamen, hvilket hittills väl knappast någon kvinna med så fin och mångsidig bildning som hon haft mod och lust att försöka. Men under den tid, hon genom resor i utlandet och själfstudium, genom bildande och förfinande umgänge utvecklade sin begåfning och fyllde sitt vetgiriga sinne med allt det vetande, som stod henne till buds, under hela denna tid låg alltid på djupet af hennes själ en innerlig önskan att också få utträta något nyttigt, arbeta med något annat mål än att förkofra sig själf. Och lika troget bodde också kvar den allt sedan barndomen vaknade hågen för läkareyrket, som med åren allt mera bestämdt begränsades — till kirurgien. Då tidsandan slutligen förändrade sig därhän, att äfven kvinnan skulle få inträda i vetenskapens allraheligaste, då var det för sent för henne att begagna sig däraf, i den utsträckning hon fordom önskat, men en utväg fanns dock — och hon tog den.

Till en början deltog hon i en samaritkurs, något mera omfattande än den vanliga, och utbildades under professor Mestertons i Upsala ledning i populär kirurgi samt besökte under flere terminer polikliniken, där hon snart från elev steg till medhjälparinna, och där hon ännu, ehuru blott tills vidare, är verksam. Hon kommer nämligen till hösten att i Stockholm öfvertaga en verksamhet, hvarom mera härnadan.

För att i någon vidsträcktare mån kunna gagna med sitt sålunda förvärfvade kunskapsförråd har fröken Sterky nu i åtta års tid »af kärlek till samaritidéen och med brinnande ifver att gagna gifvit samaritkurser vid småskoleseminariet i Upsala, därvid undervisningen meddelats så praktiskt, att åtskilliga af eleverna kunnat vid inträffande olycks-tillfällen lämna den första ögonblickliga hjälpen, tills läkare hunnit anlända.» (En militärläkares anteckningar.) Samaritkurser har fröken Sterky under denna tid gifvit äfven vid Upsala högre elementarläroverk för flickor, åt flere kvinnliga missionärer samt en mängd enskilda elever. Flere hundra af hennes samariter hafva under dessa år blifvit spridda inom landet. Under åren 1888—89 arbetade hon dessutom i sjukvård inom fattigvården i Upsala, och år 1889 tog hon med utmärkt heder fältskärsexamen och blef 1891—92 kallad till examinator vid samma examen, hvilken heder ej förut vederfarits någon kvinna i Sverige. Af Röda korsets samaritförening har fröken Sterky rönt det förtroende att vid sina samaritkurser få använda dess undervisningsmateriel. Föreningen Röda korset har ock visat henne det erkännande, att hon, ehuru icke ledamot, ändock har rättighet att bära dess färger och emblemer.

Tanken att på landsbygden sprida sjuksköterskor, som äfven aflagt fältskärsexamen, har, som mycket annat godt, sin upprinnelse inom Fredrika Bremer-förbundet, och en god tanke var det ock att till föreståndarinna för denna lärokurs kalla fröken Sterky, för hvars förmåga att sköta sådan undervisning de utmärktaste vitsord föreligga. Själf säger hon i bref till en väninna, att detta (utbildandet af skickliga sjuksköterskor med fältskärs kunskaper) »så tilltalat mig, att jag med glädje offerar mina återstående krafter åt dess förverkligande.»

Som en liten illustration till hvad i början af denna uppsats yttrades om kvinnans ställning till den solidare undervisningen och förvissade om, att Iduns läsarinor med nöje skola följa denna skildring, som också är en kulturbild i smått, anföra vi här nedan några utdrag ur ett bref, hvari Amelina Sterky meddelar åtskilligt om sin tidigare ungdom och sin barndom:

»Redan i späda år förlorade jag min far, köpman i Stockholm, och växte upp i ett hem, där sparsamhet måste råda, men där gudsfruktan, gammaldags tro och heder voro bofasta. Det dröjde icke synnerligen länge, innan detta hem ägde kvar endast mig och en broder, ett par år äldre än jag. De andra syskonen hade så fort ske kunde måst lämna hemmets trygga härd och den afhållna modern för att på egen hand börja kampen för tillvaron.

»Alltifrån det jag vid mitt sjätte år började sträfva med katekesen, hade böcker — denna bok dock, tyvärr, undantagen — utgjort mitt käraste sällskap, och mitt största nöje var att på lediga stunder krypa in i en vrå och fördjupa mig i läsningen af fru Lenngrens dikter, som var min käraste lektyr. Ännu i dag minnes jag, med hvilket ljufvigt välbehag jag då förflyttade mig in bland »gudaskaran», som »i all gamman satt vid brasan af kanel och knaprade på pepparnötter». Och huru skälde jag ej med »stackars Nelly» på kyrkogården, där hon »satt på moderns graf!»

»Min mor, som efter den tidens sätt att bedöma vetande ansågs hafva erhållit en vårdad uppfostran, var road af och hade lätthet att utbyta tankar i djupare ämnen, och utan tvifvel lade de samtal, hon stundom hade med en aktad vän, författare och teolog, grunden till den enkla tro och tolerans för andras tro, som troget följt mig genom lifvet.

»Måhända har jag äfven tillfälligheten att mina första läroår tillbringades i en samskola och att mitt dagliga sällskap utgjordes af min yngste bror och hans skolkamrater att tacka, för det jag blifvit befriad från ett af tidens lyten — nervositet. Jag deltog naturligtvis i gossarnes lekar, som för det mesta gingo ut på strid och bardalek, och för att därvid slippa ifrån den förhatliga rollen att i den låtsade striden vara ryss — en roll, den de ansågo mig såsom flicka vara förpliktad att utföra — måste jag öfva mig i att ej blinka, när ett knifhugg, visserligen med en slö knif, snuddade vid mitt ögonbryn. Detta, som mycket annat, hade vi hämtat ur historiska läseböcker, och gossarnes svärmeri för allt fornnordiskt, deras lofsån-

ger öfver vårt lands storhet och dess konungars tapperhet och dådkraft väckte hos mig en känsla af vördnad för kung och land, som trotsat tidens stormar.»

Säga hvad man vill om flickors deltagande i dylika pojkkupptåg — starka nerver och ett modigt hjärta växa dock därvid! Men låtom oss följa vår lilla hjältinna vidare.

»Kanske hade den längtan efter vidgad syn på lifvet och större vetande, som redan vid så unga år gripit mig, blifvit väckt till lif genom gossarnes speord öfver mina inlärdas franska glosor och min bågsöm, hvilka talanger de alldeles icke ville erkänna vara kunskap.

»Hvad jag också afundades gossarne den lärdom de fingo inhämta, och huru lycklig skulle jag icke känt mig, om jag »haft läxor» i den packe böcker, insurrade i en skinnrem, den de med förakt slängde från sig på lekplatsen! Aldrig skall jag glömma, med hvilket intresse jag smög mig till att bläddra i den latinska grammatikan, allt under grufligaste ängslan för att därunder blifva öfverraskad af ägaren till skatten och naturligtvis utskrattad och förhånad.

»En lycklig tillfällighet förskaffade mig till slut dock en »lörd» vän, till hvilken jag med vördnad blickade upp, och på hvilken bistånd jag började hoppas för utförandet af mina små planer. Det var en lärare i församlingens kyrkskola, som hyrde ett rum af min mor. »Magistern» hade godt hufvud, var skämtsam och jovialisk, egenskaper, som allt för länge hållit honom kvar vid Fyris' strand och kanske bidragit därtill, att både kassan och resurserna en vacker dag voro slut. Magistern och jag blefvo inom kort goda vänner, och snart blef jag så dristig, att jag föreslog honom att lära mig latin. Min lärde vän såg på mig med en min så bestört, som om han fruktat, att jag med ens förlorat det lilla förstånd, jag förut ägt, och mumlade blott: »Kära barn, det vore då allt för bedröfligt, om jag här i Stockholm skulle taga mig till att läsa latin med flickor!» Hvar på magistern nervöst ryckte till sig hatt och kapp och rusade på dörren.

»Nästan gråtfärdig och öfvertygad om, att jag framkommit med en högst opassande begäran, beslöt jag att för framtiden behålla mina planer för mig själf; men det dröjde dock ej så synnerligen länge, innan jag glömt min föresats och helt plötsligt kom att föreslå magistern att söka bli professor i Upsala, på det jag skulle kunna få åhöra hans latinska föreläsningar — professor i annat ämne drömde jag ej om, liksom jag ej heller hade någon tanke på, att föreläsningarna ej skulle vara tillgängliga för mig eller hvem som helst. Men då måste magistern skratta och bad mig icke fresta honom att vända tillbaka till en plats, hvarifrån hela hans släkt med lock och pock lyckats draga honom. Och så föllo alla mina förhoppningar i grus.

»År förgingo; min håg för läsning hade icke gått öfver, men min lefnadsställning hade blifvit betydligt förändrad. Det hem jag nu ägde och det namn jag bar voro en vördad fostermoders. Tillfälle till språkstudier hade gifvits mig både hemma och i utlandet, men med latinet hade jag icke kommit längre

framåt än, liksom i barndomen, till ett önskningsmål. Ödet förde mig till samma stad, hvarifrån min forne vän, magistern, haft så svårt att slita sig, och där fann jag, genom bekantskapen med en framstående kirurg, tillfälle att, trots bristande kunskaper i latin, dock vinna en, om ock anspråkslösare utbildning i den gren af läkareyrket, som alltid lockat min håg, nämligen kirurgien.»

Sedan Amelina vid mycket unga år förlorat sitt eget hem, och innan hon kom till det, som till sist blef hennes, hade hon med den henne egna energien lyckats förskaffa sig så mycket kunskaper, att hon kunde antaga plats som guvernant. Men detta tillfredsställde henne ej i längden: det hon skulle göra, ville hon göra helt, och hon slog sig på att studera musik med den framgång, att hon vid musikaliska akademien med »utmärkt beröm» bestod profvet både i piano-spelning (för van Boom), harmonilära och musikens historia samt var en af de fyra blifvande elever, som vid denna examen af dåvarande prins Oskar, akademiens præses, offentligt med beröm omnämndes. Då den förändring i hennes öden, som ofvan antydades, inträffade, afstod hon emellertid sin plats åt en annan aspirant, en medellös flicka.

I höst börjar hon sin verksamhet som föreståndarinna för den förut omnämnda kursen för fältskärselever i Stockholm, där hennes arbete utan tvifvel kommer att medföra väl-signelserika frukter. Hennes praktiska och administrativa förmåga vann stort erkännande i Upsala, där hon under ett par år hade hufvudsakliga ledningen af den därstädes af föreningen »De fattiges vänner» upprättade understödsbyrå. Man måste lyckönska Fredrika Bremer-förbundet att vid sin verksamhet hafva fäst en så både intelligent och praktiskt utbildad kvinna, hvars enda och mest brinnande önskan är att så mycket som möjligt och i möjligaste vidsträckt mån kunna gagna sina medmänniskor.

Mathilda Langlet.

Häxan.

*Ej jag gick, där furor stänga
för mitt öga månens klot,
ej jag gick, där klippblock hänga
öfver vägen som till hot.*

*Ej det var, när midnatt klingar
ut från tornets kopparmund
och till bundna andar bringar
bud om frihet för en stund.*

*Ej hon växte upp ur sanden,
ej hon skrämde med sin röst,
ej hon hade klor på handen,
ej hon hunnit livets höst.*

*Nej, jag gick där rosor gunga
och berusa med sitt prål,
och där vattenkonster slunga
ut sin sådd i marmorskål.*

*Och det var, när molnen dröpa
utaf morgonljusets färg,
just som nattens skuggor kröpa
bakom horisontens berg.*

*Hägg och björk sig undan bände,
fram hon kom med blick i brand
och emot mig lekfullt höjde
trollspöt i sin hvita hand.*

*Hennes hår var liksom solens
glans på böljegungad säf,
dagöjjuveler prydde kjolens
silkesmjuka spindelväf.*

*Uti kindernas ovaler
blodets purpurvätska sjöd;
fram hon skred på guldsandaler
uti doft och morgonglöd.*

*Hennes röst, af vinden buren
öfver junifagert land,
lät som ton från rörflöjt, skuren
vid en paradiskstrand.*

*Hennes trollspö mig berörde,
strax i ljus försmalt min sorg;
se'n vid handen hon mig förde
till sin strålomflutna borg.*

*Där, i rymder, evigt klara,
livets epos hon mig skref
uppå stanser, underbara,
tills min själ förhävad blef.*

*Men när jag försökte fånga
dikten, som på pränt hon satt,
föll den uti spillror många
vid min hävas kalla skratt...*

*Så hon går i livets vårar,
länkar människor vid sin tron,
bländar, rusar och bedårar
och bär namnet: Illusion!*

Ernst Högman.

Ett ord i sinom tid.

Under rubriken *Fusk* förekommer i »Idun» nr 8 en artikel, som förtjänar den största uppmärksamhet på grund af den belysning, som däri kastas öfver skollifvet och som nog är ägnad att väcka såväl allvarliga frågor som djupa bekymmer hos hvarje människa, hvilken gifver akt på samhällslifvets skiftande företeelser.

Redan farhågan, att ofantliga luckor och brister måste uppstå i ungdomens kunskaper, då »fusk» öfvas, är nog för att väcka bekymmer, då man besinnar, hvilken tid, huru mycket arbete, huru många krafter här slitas upp, och huru stora summor här ödas för barn- och ungdomsundervisningen. Och dock äro bristfälliga kunskaper den minsta del af det elände, som måste alstras genom ett så genomgående system af bedrägeri.

Ty hvad är väl det, som förf. beskriver, om ej en rent af sportmessigt odlad och uppdrifven färdighet i lögn och bedrägeri?

Det är sannerligen en allt för allvarlig sak, som här afhandlas, för att man med godt samvete skulle drista sig på förskönande omskrifningar.

Den, som känner sig böjd för att vilja tillskrifva förf. af »Fusk» öfverdrifter i sin skildring, behöfver bara samtala med skolungdom eller blott höra de skolpliktiges inbördes samtal för att få visshet om, att i

denna punkt är lögnen adlad till idrott och bedrägeriet till sport hos pluraliteten af de unga, liksom smuggeri och försåt för tullbevakningen voro idrott och sport hos forna dagars luredrejure.

Författaren beskriver fusk i en gosskola, men tala bara med flickor, som sluppit ut ur skolan — den lägre eller högre — och i skolen finna, att samma slags sport idkas i flickskolorna.

Under åren mellan 1879—1889 biträdde jag med undervisning i en flickskola i vårt hem, och det var i hög grad nedslående att se, hurusom hvarje barn medförde från de skolor, hvari det förut hade gått, stark böjelse för ifrågavarande sport. Denna böjelse kunde dock icke få någon näring i den krets, dit nybörjarne nu kommit, ty skolan var så inrättad, att ingenting kunde uppnås med tillhjälp af lögn och bedrägeri. Barnen lärde sig snart förstå, att de kommo i skolan för att höra och lära något, som var dem själfva till glädje och gagn och icke för att genom minsta möjliga ansträngning och arbete vinna utmärkelser.

Det inträffade aldrig, att någon elev med sundt förnuft återföll i sina tidigare bedrägerier, sedan undervisningens mål blifvit dem klart och de fattat kärlek till de kunskapsämnen, hvari de undervisades. Men däremot hände det några få gånger, att skolan erhöi nya elever, som genom en sammansmältning af naturlig obenägenhet för bokligt vetande och en mångårig vana att i andra skolor ha ljugit sig fram, icke mera kunde lägga bort osannfärdigheten, vare sig i skolan, bland kamraterna eller i hemmen.

En så allmänt utbredd och öfivad osed uppkommer naturligtvis icke utan någon orsak, som måste finnas gömd i våra skolor, och man tvingas ovillkorligen till att fråga: *hvar ligger den förborgad?*

Äro männe läroämnena af den beskaffenhet, att barnatanken icke förmår fatta dem? Eller framställas de måhända så torrt och andefattigt, att de icke kunna gripas af barnens fantasi och verka på känslan, utan blott och bart måste fästas i minnet medels namn och årtal, liksom döda insekter fästas fast i små lådor medels nålar och stift? Med ett ord, är det ledan, ledsnaden som föder fusk?

Eller har måhända detta sin rot i ett starkt begär efter att, till hvad pris som helst, vinna utmärkelse, bli förflyttad till en högre skolklass, få höga betyg och möjligen kontant belöning för sina förmenta kunskaper? Eller är det alla dessa ting, som samverka till det ifrågavarande onda?

Dessa och kanske ännu flere frågor tvingas man till att göra, då man ser, hur fusk blifvit så inbitet i ungdomens sinnen, att lärjungar, hvilka undergå mogenhetsexamen, måste öfvervakas så strängt, som om det gällde att förhindra mogna brottslingar från att smugla in förbjudna varor i ett fängelse.

Man tycker, att blotta misstanken, att en lärjunge, som njutit förmånen af en så mångårig undervisning och ledning, kunde umgås med tanken på bedrägeri, skulle vara upprörande och kränkande för det unga sinnet, men erfarenheten har ju visat, att fusk idkas äfven vid dessa tillfällen.

Hvad förmå hemmen att göra för att hämma denna förderfliga sport, som sätter märken för listtiden i många, många karaktärer? Ingenting eller nästan så godt som ingenting under nuvarande förhållanden.

Ett barn kan vara sannfärdigt och sam-

vetsgrannt i allt annat, men har det genom exemplet makt samt genom den förenade påtryckningen från anhöriga och lärare börjat känna det eggande i nämnda sport, hvilken ju äfven går ut på att öfverlista och drifva med läraren, så återstudsas föräldrars och anförandets förmaningar, och vederbörande torde ofta få känna bakslagen af dessa förmaningar.

Ty hur ofta försvarar sig icke en fuskande gosse eller flicka med anklagelsen: »Jag hotades ju (med det eller det), om jag icke blef uppflyttad (eller fick examen), och så hade jag ej annat att göra än att följa andra kamraters exempel.»

Man kan visserligen tvinga barn till att sitta vid boken i hemmet, men ingen myndighet i världen kan tvinga någon mänsklig varelse tankar att syssla med bokens innehåll, hvadan lexläsningen i hemmet, äfven där den skenbart ordentligt drifves, ingalunda förebygger fusk. Mången gång vållar föräldrars stränghet härvidlag, att barnet kommer ett steg djupare ned i osannfärdighet.

Men hvad hemmen däremot kunna underlåta, det är att egna bifallsleenden åt dylika sporthistorier samt att låta någon äldre familjemedlem eller vän utföra barnens kiaskrifning, uträkna deras aritmetiska uppgifter och annat dylikt. Man vill med detta senare »hjälpa» de unga, men man glömmer, att hemmen därmed sanktionera skolfusket.

Dock, så länge som barn och ungdom, är efter år, lefva sig in i den föreställning, att utmärkelser, i form af höga betyg, uppflyttning i högre skolklass, premier o. s. v., utgöra undervisningens främsta syfte och mål, så länge skall också fuskporten drifvas med oförminskad ifver, och så länge skola äfven lärarna, de manlige som de kvinnliga, vara föremål för lärjungarnes misstanke med åtföljande spaningar för att upptäcka, om icke också äfven de fuska.

Ju mera en lärare (eller lärarinna) lägger an på att synas veta allting, att utan misstag kunna lösa alla uppgifter, dess skarpare iaktages han (hon) af lärjungarne och dess ifrigare sträfva dessa efter tillfällen att drifva »den allvetande» N. N. till att, om äfven på annat sätt, blifva deras medbrottsling.

Tillfredsställelsen öfver att någon gång lyckas häri är icke mindre, för det den endast ger sig luft kamrater emellan samt icke så sällan bland anhöriga i hemmen.

All god kunskap — och någon annan meddelas väl icke i skolor och läroverk — har ju, rätt handhafd, en inneboende makt att klara och upplysa tanke och själ, att böja viljan åt det goda, förädla sinne och smak samt bilda karaktärer, som äro starka i det goda.

Hur kommer det sig då, att man så lättvindigt behandlar och öfverser med ett ondt, som frodas starkare i samma mån som undervisningsämnen ökas? Det bör ju vara klart för hvarje far och mor, ja, för hvarje förnuftig själ, att så mycken tid af barn- och ungdomslifvet, egnad åt konsten att ostraffadt begå bedrägerier, att fermt ljuga, att utan skam och blygsel emottaga utmärkelser, som på oärligt sätt blifvit förvärfvade, måste verka i hög grad slappande på hela karaktärsbildningen hos medelmåttorna, och af sådana består ju flertalet.

Mången, som lett åt eget eller andras fusk, har fått betala detta löje med bitter sorg. Lifvet har fört mannen eller kvinnan i trångmål, tanken söker efter räddning och så anmäler sig den gamla, länge öfvade, men

kanske glömda sporten; lögn och vinglerier börja åter, fast i annan form, och så bär det utför på det sluttande planet.

Sonen står för fall; dottern spelar förtäckt spel om sitt rykte, sin heder och hemmets ära; far och mor förstå icke, hur sådana rötägg kunnat inkomma i en hederlig familj och under kanske framstående samhällsställning. De ha glömt de dagar och år, då de logo åt gossens eller flickans muntra historier om lyckadt fusk, om lärare, som blifvit narade; glömt, huru de själfva ibland hjälpte barnen att fuska vid hemarbetet, glömt allt, utom den tunga sorgen öfver barnens föröddalif, och söka kanske trösta sig med, att dylika olyckor numera bli allt mer och mer allmänna, »ju högre bildningen stiger.»

Det manliga, öppna »ord från en skolkateder» var sannerligen ett ord i sinom tid. Mätte det verka tändande och väckande i hem och skola samt därigenom bidra till en skolreform, som sätter för undervisningen ett högre mål än betyg och examen!

Mätte från skolkatedrar talas högt och oförfärdt om skollifvets lyten och skuggsidor, så att det rätt snart måtte blifva klart och tydligt för lärd och olärd, för kvinna som man, att lifsupplysning är undervisningens mål, och att en upplysning i ande och sanning stämplar äfven fuskporten till bedrägeri och utdömer den ur den hederliga ungdomens krets.

Ave.

Glasbiten i ögat.

En hvardagsbild ur lifvet för Idun af E. M.

I Andersens saga »Snöjungfrun» berättas med en lyckligt funnen bild, att lille Kaj i ögat fått en glasbit, genom hvilken han ser allting snedt och vindt, vrängt och fult, och så länge han det gör, känner han sig äfven olycklig och missbelåten med sig själf.

Den där glasbiten har litet hvar i ögat, somliga hela lifvet igenom, och dessa äro beklagansvärda varelser. I vår vackra, ljusa värld, som försynen till glädje och uppbyggelse för människorna skänkt så mycket godt att taga vara på, gå de omkring och se allting i svart, kinka öfver minsta motgång, hänle åt hvarje god handling och förbittra lifvet för sig själfva och omgifningen.

Andra slippa efter en tids pina lyckligt undan glasbiten, därför att de hafva kraft att rycka ut den, innan den för alltid ätit sig fast, och härvid hjälps de understundom af just de olyckor, som glasbiten ställt till — det låter ju eget, men vi skola söka ge ett exempel på sanningen däraf.

Men hvad är den där glasbiten för något? Den är vårt onda sinnelag, sådant det visar sig i ett häftigt lynne, hvilket vi ej göra oss tillräcklig möda att lägga band på, oförnöjsamhet, tvifvelsjuka och alla andra själslyten, som förvilla vårt omdöme öfver andra, göra oss hårda och orättvisa samt förleda till dåliga handlingar.

Så omärkligt och försåtligt smyger mången gång den olycksbringande glasbiten in i ögat, och det är märkvärdigt, hvad den sedan åstadkommer mycken oreda och ledsamhet. Den kommer med ett enda stickord, en obetydlig meningsskiljaktighet eller ett litet gräl, och vid dagens — kanske vid lifvets slut har den af dessa småsaker tillskapat verkliga olyckor.

Det var en ung husfader, som kunde glädja sig åt en präktig hustru, snälla barn och en god anställning, och allt detta skötte han som en hel karl till välsignelse för sig själf och de sina.

Men en morgon vaknade han på »galen sida», kanske därför att han sofvit illa. Följden häraf blef, att kaffet ej smakade så bra som vanligt — nu var glasbiten framme.

I misstämning läste han på sin tjänstelokal ett bref, hvars innehåll han under vanliga förhållanden skulle tagit kallt, men som nu försatte honom i eld och lågor — ty glasbiten dref flitigt sitt spel.

Vid värsta misshumör kom han hem och möttes af sin lilla hustrus vänliga och glada uppsyn. Men denna gång kände han sig nästan förnärad af hennes fryntlighet, liksom hon icke bort understå sig att vara vid godt lynne, då han var vid dåligt, och denna känsla afspeglade sig tydligt på hans ansikte; då dog leendet på hans hustrus läppar.

»Har något händt?»

»Ingenting.»

Det ville således säga, att något ändå händt, som han ej vårdade sig att anförtro åt sin hustru. Det stack till litet smärtsamt inom henne.

Butter och tvär, nästan utan att själf veta riktigt hvarför, slog han sig ned vid midagsbordet och såg ej alls, att detta var smyckadt med blommor och friska blad.

»Jag får gratulera dig, gubben min,» sade hans hustru sakt och litet tveksamt, »det är din namnsdag i dag...»

»Ah, javisst... tack vännen!» lät det, mera en smula besväradt än hjärtligt.

Nu hade det varit rätta ögonblicket att rycka ut glasbiten, ty han såg blommorna och kände sig smått skamsen öfver sin ovänlighet, men det stannade på halfva vägen, då hans hustru fortfor att tiga och med fuktig blick oafvändt stirra åt sidan.

Seså där ja, nu var hon ond (nej du, hon var *bedröfvad*), bara för att han inte stod till reds med en smålende min, när han var ur lynne — han hade minsann sina bekymmer — och så trodde hon inte, att han satte värde på hennes lilla uppmärksamhet, om han nu också inte sade en hop vackra saker.

Detta var ett misskännande, som retade honom så mycket mer, som han verkligen hade skenet mot sig. Detta medvetande förargade honom ännu värre och blåste bort hvarje tanke på förödmjukelsen af ett medgifvande. Ville hon sitta där och tjura, kunde hon gärna göra det. Nu satt glasbiten riktigt fast.

Han petade i efterrätten.

»Puddingen är ju vidbränd!»

»Ja, du får ursäkta — jag fick lof att springa ifrån ett ögonblick till lillen...»

Det var dock dagen till ära efterrätt, som hon själf lagat och gladt sig åt. Det kunde också icke ha varit någon alls såsom i hvardagslag. Ja, där hade hon för det!

I ännu buttrare lynne än han kommit, gick han sin väg efter ett knappt adjö. Han var förbittrad på allt och alla — mest på sig själf, därför att han nu kände med sig, att han burit sig illa åt; han tänkte ett ögonblick att vända om och ställa saken till rätta — men då reste sig sturskheten upp och sade nej; det fick väl gå öfver ändå. Det var väl inte så farligt.

I förstugan kom grannens hund emot honom och ville ha en smekning, men fick i stället en spark, så att han tjutande kröp in i en vrå.

En dörr öppnades, och grannen stack ut sitt hufvud.

»Stackars Tusse! Hvem är det som gör dig illa?»

Nu skändes han värre än Tusse själf, när denne gjort odygd och fått smaka käppen; nästan som en förbrytare smög han sig i väg med en hatfull känsla både mot hunden och dess ägare.

»Hvad herrn ser morsk ut!» sade på kontoret hans chef med ett godmodigt gyckel.

Men det godmodiga gick honom alldeles förbi; glasbiten satt i vägen.

»Det är min ensak,» flög svaret öfver hans läppar med onödig hvasshet.

»Nånå, nånå...! Måttligt!»

Och därmed var det goda förhållandet mellan dem hotadt.

Därhemma gick hans hustru och kunde ej komma i de vanliga friska arbetstagen. Förr gingo de många små bestyren som på lek under sång och joller med barnen. Men nu kändes allting så besynnerligt tungt — och i bröstet kändes det också något tungt, som ville ut. Hon satte sig ned och brast i gråt; det var första gången hon kände sig olycklig i sitt lilla hem och ensam, hon som förut aldrig en minut känt sig ensam i sällskap med de små och de kära, ständigt återkommande tankarne på mannen, som hon ju snart skulle ha hemma hos sig igen.

Så torkade hon efter hand sina tårar. Det var ju ändå just ingenting, det blefve väl bra igen.

Ack, det där »ingenting» var första missräkningen på mannen och både för honom och henne upprättningen till åtskilligt, som ingendera anade, och det skulle nog dröja, innan det blef bra igen.

Om hon skulle gå ut ett slag? Jungfrun kunde väl se till barnen den lilla stunden.

Hon gick till sin väniinna Lilly, som hon ej besökt på »hundra år», som Lilly uttryckte sig. Den Lilly var i alla fall en bra treflig och munter människa, som kunde sätta lif i folk. De drucko kaffe och språkade, och tiden flög som på vingar.

»Inte får du gå än, åhnej, jag släpper dig inte så lätt, när jag en gång fått dig fast!»

Hon stannade ända till kvällen — det gjorde väl icke så mycket för en gång, men ändock kände hon sig orolig, då hon skyndade till sitt hem.

Där gick hennes man otåligt fram och tillbaka och väntade och väntade. Han hade redan varit hemma ett par timmar.

På vägen från kontoret hade han kommit till rätta med sig själf och ånkrat sitt beteende vid middagen. Allt skulle bli godt igen, och han kände sig så vek till mods, då han tänkte på sin lilla hustru.

Men så fann han henne ej hemma. Detta var något alldeles ovanligt. Hvar kunde hon vara? Jungfrun visste intet. Hvad hon dröjde! Han blef ängslig och jäktade upp sin fantasi med bilder af alla möjliga olyckshändelser, som kunna tilldraga sig i en stor stad.

Så kom hon äntligen, och då, när han såg henne stå där välbehållen, slog oron strax öfver i vrede.

»Hvar har du varit?»

»Hos Lilly.»

»Jaså, hos den skvallerbyttan!»

»Hon är ingen skvallerbytta.»

Sedan föll det många bittra ord, många öfverdrifna och orättvisa ord, och jag tror nästan, att den dagen gick solen ned öfver deras vrede.

Säkert är, att den gjorde det många, många

dagar sedermera, och fruns besök hos Lilly blefvo allt tätare. De hade nu blifvit ett verkligt behof för henne, afledare för hennes bekymmer och dåliga lynne. Ty nu hade hon också genom de allt hetsigare tvisterna fått ett sådant — glasbiten hade trängt in äfven i hennes öga. Hon bedömde ofta sin man orättvist, vantrifdes i hemmet och — värst af allt — prisgaf ställningen åt den opålitliga och lösmunta väninnan.

»Det är rätt, håll dig på din kant! Hvad behöfver du alltid ge efter?» voro hennes råd, samtidigt med att hon spred ut historien.

Så drogos dessa två makar, som dock innerst älskade hvarandra, åt hvar sitt håll, därför att ingen längre vill gifva vika för den andra eller se, hvad som verkligen var godt hos vederparten. Men felen sågo de så mycket bättre, och det måste medges, att dessa äfven började synas mest, såsom det nu gick; och dessutom rent af *letade* de fram dem med ett slags onaturlig skadeglädje för att alltid stå slagfärdiga mot hvarandra. Det var ett ofridens hus, där ordet öfverseende aldrig nämndes eller tänktes, där man och hustru antingen grälade eller med doft misstroende undveko hvarandra för att ej komma i gräl.

»Hvarför är pappa inte hemma nu om aftnarne?» undrade äldste gossen.

»Han! — Han sitter väl på värdshuset efter vanligheten!» svarade modern illa nog. Det var dock sant.

Ty pappa hade verkligen börjat dränka förtretligheterna i glaset, liksom mamma gjorde det i kaffekoppen hos sin väniinna.

Hur skulle nu allt detta sluta? Jo, både illa och väl på sätt och vis.

En natt kom han öfverlastad hem, och så illa det kan låta, blef det räddningen. Den natten blef det snygga uppträden, men dagen därpå vändes bladet för båda. Under rusets inverkan hade han i oförsiktigheten ådragit sig en svår förkylning och fick intaga sängen.

Då öppnades bådas ögon, och de sågo med förfäran och blygsel tillbaka på den gångna tiden, som de så otacksamt förspilt i kif och strid.

På knä vid den sjukas säng låg den förtviflade hustrun.

»Hjärtevänner min,» sade han, »hvad jag felat grufvigt! Det var jag, som började...»

»Men det var jag, som fortsatte,» hviskade hans maka med kväfd röst.

»Det är nog sant — men det var jag, som började; därför har Gud nu också straffat mig. — Min lilla älskade hustru, låt oss först bedja honom om förlåtelse och sedan börja ett nytt lif! — Läkaren har ju lofvat mig godt hopp...»

Han drog sin hustrus hufvud tätt till sitt bröst; de båda makarne blandade sina strida tårar, och nu gick det med dem som med Kaj i sagan: ångerns ljufvigt varma, lättande tåreflöden sköljde bort glasbiten ur ögat.

I »hushållspenningfrågan».

Lifligt tilltalad af »Erfaren husmors» hushållning, kan jag ej underlåta att omtala, huru jag hushållar med de 10 kronor min man gifver mig i veckan till hushållet.

Först kanske bäst upplysa, att vi endast äro två personer, förutom en person, som går till och ifrån och som får kaffe med dopp äfvensom mat, dock ej alla dagar. Vidare att jag får hemsändt 1 liter mjölk om dagen (naturligtvis går det åt mera mjölk somliga dagar, men då måste jag köpa af hushållspen-

ningarne, som min man betalar), samt att vi ha potatis och måltidsdricka hemma, äfvensom torkade eller salta bönor, hvilka senare jag köper af hushållspenningarne på hösten. Desert äta vi aldrig utom vid helger. Konserver äta vi heller inte, undantagandes då vi ha några bekanta hos oss, då jag får »extra» till detta jämte annat, som då skall vara. Men mången gång kan jag dock sätta fram en enkel, men god kväll, om någon kommer åpropos, utan något »extra», förutom till öl och mjukt bröd. Vi äta nämligen i hvardagslag helst spisbröd; någon gång köpes en limpa.

Likaså köper jag sällan s. k. smörgåsmat, enär mina penningar ej räcka till riktigt fin och god sådan, och tarliga korfsorter och dylikt tycka vi ej om, utan föredraga varm mat såsom varande mer närande. Men till all stekmat använder jag godt smör, endast till stekt sill och sillbullen flöttyr. Hafrevälling på mjölk dricka vi hvar morgon. Till frukost äta vi 1 ägg hvar jämte smör och salt kött (har alltid salt kött hemma att skära utaf till smörgås, mest af bringa, som är billigare än benfritt kött; men tjock bringa samt af prima slag är den). Kaffe med dopp af hembakadt bröd eller skorpor, som jag själf bakar. Någon gång stekt sill och potatis, ibland varma kotletter, köttbullar, strömming eller annan stekt fisk eller någon omelett. Till kvällarne ha vi smörgås och i allmänhet gröt af omvexlande slag.

Så t. ex. köper jag till en vecka följande:

2 kilo kalf.....	2: 20
Lägg	1: —
Kabiljo	0: 60
Gryn	0: 25
Kaffe och bitsocker	1: —
Smör	2: —
Kotlett	0: 60
Färs	0: 70
Ägg	1: —
Strömming	0: 25
Rötter och kryddor	0: 40
	10: —

Fördeladt sålunda:

Söndag: Kalfstek, potatispuré; buljong m. klimp.
Måndag: Kabiljo; mannagrynsvälling.
Tisdag: Köttpudding, turska bönor; semla o. mjölk eller sagsosoppa.
Onsdag: Frikasé på kalf; afredd buljong.
Torsdag: Kabiljopudding; ölsoppa.
Fredag: Kotletter med potatis; risgrynsvälling.
Lördag: Kabiljopudding; köttosoppa.

Veckan därpå köper jag t. ex.:

2 kilo salt oxbringa.....	1: 80
Färs	0: 35
Färsk bringa	1: —
Fläsk	0: 60
Arter	0: 20
Nypon	0: 30
Gös	0: 75
Smör	1: —
Kaffe och strösocker.....	1: —
Ägg	1: —
Makaroner	0: 30
Kotlett	0: 60
Spisbröd	0: 70
Diverse	0: 40
	10: —

Söndag: Salt oxbringa, potatispuré; nyponsoppa.
Måndag: Köttbullar m. makaroner; risgrynsvälling.
Tisdag: Kotletter m. potatis; tisdagsosoppa (på spad).
Onsdag: Pepparrotskött o. soppa.
Torsdag: Arter, fläsk o. plättar.
Fredag: Korfkaka af öfverblifvet kött; nyponsoppa.
Lördag: Gös m. potatis; köttosoppa.

Alla veckor handlar jag ej lika; ibland kunna vi äta mindre kött och mera fisk, synnerligast då den är billig. Höns och vildt äta vi ock; men sådana veckor får jag lof att ha riktigt tarligt någon dag, t. ex. stekt blodpudding (hemmagjord), ibland stekt fläsk med bruna bönor, någon gång kroppkakor o. s. v. Ibland äro vi borta och roa oss (ty det är ej af ekonomiska skäl, som jag endast får tio kronor pr vecka, utan min man, som är åtskilliga år äldre än jag, vill lära mig att hushålla med sparsamhet och omtanke), och då får jag alltid öfver, så att jag kan köpa mjöl, specier och dylikt, och mången gång räcker det äfven till att köpa någon kökssak, som gått sönder. All mat jag handlar, är af bästa slag.

Fotogen behöfver jag ej köpa, men ljus, hvilket gör att jag är mycket sparsam om dem.

Märk äfven, att jag *aldrig* slår bort någon mat, ej heller låter den förskämmas. Om det också ej är mer än några potatisar öfver, gör jag bullar af dem; rester af fisk, kött och fläsk använder jag till omeletter eller till sillbullen. Det minst af kryddor jag handlar i taget är för 25 öre eller 1 hektol.; af gryn

1½ kilo. Mången skickar tyvärr sin jungfru att köpa för 5 öre af den och 5 öre af en annan sort o. s. v. Icke nog med den stora misshushållning som ligger däri — jag skulle finna det rent utaf generande.

Ett vänligt råd till unga, oerfarna husmödrar vid hushållsinköp: tänk efter och skrif upp på en lapp allt som skall köpas, på det att kryddor och dylikt ej må behöfva köpas, just då de skola användas, som tyvärr händer i månet hem. Fru sitter kanske vid bordet och väntar på att soppan skall bäras in, då jungfrun gläntar i dörren och ber att få tala med henne, emedan det felas en krydda eller något dylikt till soppan. Tidspillen och obehag för mannen, som väl kunnat besparas!

För unga husmödrar faller det sig kanske litet svårt att räkna ut allt, som skall vara till en veckas hushållning i matväg. Handla då tvänne gånger i veckan t. ex. onsdag och lördag eller tisdag och fredag, men lägg då ifrån er hushållspenningar i någon ask eller dylikt; haf dem ej kvar i portmonnän, ty då händer det så lätt, att man »lånar» af dem (kanske mången gång till något, som lätt kan undvaras), och sedan får det lof att knappas in allt hvad inknappas kan. Kom ej ihåg penningarne förrän den dagen uppköpen skola göras.

Likaså bör man, så vidt man vill vara en riktig hushållerska, ej gå hemifrån med den föresatsen att ovillkorligen köpa den eller den maten, ty kanske just den dagen tillförseln af något slag är ringa och priset därå kanske dubbelt så dyrt som annars.

Som exempel härpå vill jag nämna: en dag ämnade jag handla strömming, men då den kostade 1: 50 pr val, köpte jag något annat i stället; dagen därpå kostade den 75 öre. Då kunde jag ej underlåta att utbrista: »Hur kommer väl det sig? I går kostade den ju 1: 50.» Fick till svar: »Jo, ser frun, i går var det endast jag, som hade sådan, och då kan man passa på och taga bra betaldt. Men i dag ha nästan allihopa strömming, och det i massa!»

Hilda —gren.

Konstnärskap i silke.

En utställning af sällsynt art och största intresse — icke minst för våra damer — pågår för närvarande i Konstföreningens f. d. lokal vid Västra Trädgårdsgatan härstädes. Den omfattar något af det mest fulländade af kvinnlig konstslöjd, nej, låt oss säga konstnärskap, man gärna kan vilja se eller tänka sig.

Fru Emerentia von Stockenström, maka till borgmästaren i Helsingborg, har företagit sig att med en serie symboliska blomsterbroderier illustrera en del af H. C. Andersens sagor och har därvid fört sin nål och sitt silke på ett sätt, som väl må kallas fulländadt. Samtliga broderier — antalet är 21 stycken — äro utförda på hvitt kläde och blommorna äro broderade i sina naturliga färger efter levande modeller utan någon föregående teckning. Det är en glans och ett lif, som äro fullständigt illusoriska, de finaste skiftningar komma fram, bladen bukta sig, rosenknopparne svälla och glöda, blålockorna, genom hvilkas tunna kalkblad ljuset spelar, tyckas dallra på sina stänglar, och hasselhängena utandas sitt stofffina frömjöl, skimrande i solen. Den utsöktaste målning kommer här efter, ty silkets naturliga glans och själva textur äro så utmärkt begagnade, att resultatet verkligen äro beundransvärda.

Mest är det ängsblommor och våra lundars vilda växter, fru v. Stockenström afbildat, och deras blyga poesi omramar lyckligt de väl funna citaten ur den store naturskaldens älskliga sagor: »Hylde-moer», »Aarets historie» — en förtjusande kvar-tett blomsteraflor från de olika årstiderna — »Engelen», »Den lilla Idas blomster» och ännu flere. Men äfven orangeriernas praktinvanare ha aflockats sin exotiskt svällande fågning, såsom i blomsterbilden »Der er forskjelt», där pendantserna »somme der er til Stads» och »somme der er til Næring» göra en dråplig verkan.

Man kan tänka sig, hvilket oerhördt arbete nedlagts på dessa sällsynta konstverk, för hvilka den äldriga mästarens fru von S. är fyllda 64 år — nyttjat fem års tid, då man får veta, att i ett enda litet blads yta af en lillfingersändas storlek ofta begagnas 30 sorters silke och att endast de schatteringar af grönt, med hvilka hon rör sig, uppgå till närmare ett hundratal. Men så kan man då ock fatta det framgångsrika resultatet, när den minutiösa omsorgen som här ledts af ett verkligt konstnärstemperament.

Kompletterande fru v. S:s silkesmålningar — ty så skulle vi bäst vilja kalla dem — har ett antal yngre begåfvade artister åstadkommit en serie

kartonger i akvarell och teckning, jämsides illustrerande samma sagor. De äro ämnade att interfolieras med broderierna till ett praktfullt Andersens-album, som, engång färdigt, i sanning kommer att bli ett lika dyrbart som ovanligt konstverk. De unga artisternas bidrag äro samtliga af högt värde, och om vi här blott i korthet och i förbigående kunna nämna deras namn — K. Borgh, P. Seedlund, A. v. Stockenström, P. Malmberg, A. Bergström — så är det icke därför, att vi underskatta deras medverkan, utan emedan Idun naturligtvis främst har fäst sig vid det sällsynt konstnärliga kvinnoarbetet.

Ärade läsarinor i hufvudstaden, försummen för all del ej ett besök! Utställningen pågår till och med nästa tisdag, hvarefter den kommer att flyttas till Göteborg.

Några ord om vår »Gifter-målsbalk.»

För Idun af Kata Dalström.

(Forts.)

Sedan dess har arbetet på kvinnans frigörelse gått framåt, om än mycket långsamt.

Lars Johan Hierta, en af sin tids mest frisinnade män, var en bland dem, som först bragte på tal uti riksdagen kvinnans rättslösa ställning i samhället och familjen.

Han möttes med ovilja, och hans första förslag i riksdagen föll, utan att ens diskuteras, d. v. s. motionen tegs ihjäl.

Isen var dock bruten, sedan följde flere i hans fotspår, och den ena lilla segern vanns efter den andra.

Och nu, den dag som i dag är, har den ogifta kvinnan nästan samma rättigheter som mannen, om man undantager den politiska rösträtten; men i och med det samma hon blifvit vigd, mister hon alla sina nyvunna fri- och rättigheter och blir omyndig som det minsta lilla barn.

»Sedan man och kvinna sammanvigda äro, då är han hennes rätte målsman och äger söka och svara för henne,» står det i »Giftermålsbalken».

Bland de ifrigaste förkämparne för kvinnans frigörelse var baron Stackelberg, som under en lång följd af år förde hennes talan vid riksdagen.

Men utom riksdagen arbetade han med ifver för samma mål, särskildt genom sin lilla ytterst satiriska och humoristiska diktsamling »Träkol», som han utgaf anonymt. »Träkol af Olof Stig» gjorde mycken både lycka och nytta. Man läste den och skrattade åt den, man fann, att många tänkvärda saker förekommo där under form af skämt. Och jag för min del tror vi till stor del ha den lilla, nu nästan bortglömda diktsamlingen att tacka för de förbättringar i kvinnans rättsliga ställning, som inom kort visade sig i form af flere s. k. »kongl. förordningar».

Den som ifrigast arbetade för »kvinno-saken» under 60- och 70-talet var, förutom de båda omnämnda L. J. Hierta och Stackelberg, riksdagsmannen Svensén, far till förtattaren Svensén. Men äfven flere andra riksdagsmän visade varmt intresse för kvinnan och sökte få de lagar, som rörde henne, omarbetade till hennes förmån. Särskildt äktenskapslagarne ansågos redan då som alldeles omöjliga, men äro icke dess mindre rådande ännu i dag.

Med outröttligt nit inlämnade Hierta m. fl. motioner till nästan hvarje riksdag i detta

syfte. »Motionerna» kommo till »lagutskottet», och där förmåler historien, att de ofta rönte det ödet att bli kastade på golfvet. Dåvarande ordföranden, som just ej gjort sig känd för att vara någon vän till nyttiga reformer, ansåg dessa »kvinnomotioner» för de onyttigaste bland de onyttiga.

År 1873 stiftades, på initiativ af L. J. Hierta och hans dotter Anna Hierta, nu mera fru Retzius, »Föreningen för gift kvinnas äganderätt», som sedan sin början på ett verk-samt sätt arbetat för sitt mål, nämligen den gifta kvinnans förbättrade ställning i rättsligt afseende.

Under en lång följd af år har föreningen troget gått i spetsen, då det gällt att föra »den gifta kvinnans talan», och visat, huru rättslös hennes ställning är både i staten och i äktenskapet.

Dock hade den kunnat verka mera, om den varit litet mindre »lärd», men mera populär i sina småskrifter.

Föreningens årsmöten jämte andra möten, som den anordnat, ha dock varit mycket besökta. För alla intresserade både män och kvinnor ha de varit en samlingsplats, där man i lugn kunnat diskutera de nya lagförslagen, som inlämnats till riksdagen, och många kvinnor ha på dessa möten haft tillfälle att yttra sig i denna för dem så ytterst viktiga fråga.

Där har den s. k. »Nya lagberedningens» förslag till ändring af »giftermålsbalken» blifvit dryftadt, och där har grefve Hugo Hamilton en afton uppläst sin lilla roliga historia om »Per och Stina» för att praktiskt visa, huru »Nya lagberedningens» förslag skulle gestalta sig i verkligheten. Den lilla historien var synnerligen rolig och mottogs ofta af skratt och bifallsyttringar.

Genom sina skrifter har äfven föreningen verkat mycket godt. Skrifterna ha dock ej fått den spridning, som varit önskvärd, synnerligast därför att de äro allt för »torra». Men de ha varit alldeles ypperliga för alla, som verkligen velat sätta sig in i frågan, emedan såväl motionerna som de vid riksdagen förda debatterna om desamma finnas aftryckta däruti.

»Nya lagberedningen» skulle nog helst se, att kvinnorna, synnerligast de gifta kvinnorna, hade så litet som möjligt reda på hela »giftermålsbalken» med ty åtföljande paktum eller äktenskapsförord och boskillnad.

Jag vill i förbigående nämna, att vilja några af Iduns ärade läsarinor ha närmare reda på den saken, så skola de skaffa sig »Hufvudpunkterna af den svenska lagstiftningen om kvinnan» af Karl Staaff. Boken är utgifven af »Föreningen för gift kvinnas äganderätt» och synnerligen lättfattlig och klar.

Få kvinnorna väl en gång riktigt klart för sig, huru rättslösa de äro som gifta, så tror jag ej de länge gifva sig till tåls med den nuvarande »giftermålsbalken».

Ordspråket säger: »Hvad kvinnan vill, det vill Gud», det vill med andra ord säga, att om kvinnorna allvarligt vilja en sak, så kunna de äfven drifva den igenom, och därför kunna vi hoppas, att om de själva taga »giftermålsbalken» om hand, blir den ej länge kvar i sitt oförändrade skick.

Vid riksdagen är det männen, som äro her-rar, men ute i lifvet få de allt dela med sig litet af makten åt kvinnorna. Det är där dessa skola göra sitt inflytande gällande och hjälpa de män, som vid riksdagen föra deras talan.

Både i år och förra året inlämnades mo-

tioner till riksdagen med begäran om ändring af »giftermålsbalken», förra året af lektor Höjer m. fl. och i år af grefve Hugo Hamilton, och det är med anledning af dessa denna artikel kommit till.

Men kanske vi dessförinnan skulle taga litet reda på själfva »giftermålsbalken», som står först i lagboken.

Den är så lång och krånglig, att vi ej kunna meddela ens ett utdrag ur den, och innehåller ej mindre än *sjutton* kapitel med ty åtföljande senare tillkomna s. k. »kongl. förordningar».

Bland förordningarna äro de viktigaste k. förordningen af 1862 om boskillnad och den som utkom 1874 om den gifta kvinnans rätt att själf disponera sin egen arbetsförtjänst — egentligen de enda segrar kvinnosakens vänner vid riksdagen vunnit under sin långa och ofta hopplösa kamp mot gamla fördomar och sekellånga orättvisor.

(Forts.)

Ur notisboken.

Ett kvinnomöte för att opinera till förmån för den af hr H. Tamm vid årets riksdag väckta sedlighetsmotionen, som åsyftar att framkalla åtgärder till bekämpande af ett samhällsöndt, hvars yttringar sprida fördärf i vida kretsar och undergräva den allmänna moralen, hölls i måndags afton å Hotel Continental härstädes. Till mötet hade samlats så många deltagarinnor salen möjligtvis kunde rymma, ja, ett hundratall måste till och med återvända med oförrättadt ärende. Sammankomsten öppnades med en kort inledning af ordföranden, hvarefter motionen upplästes. En af inbjudarinorna höll därpå ett varmt föredrag om kvinnans plikt att bekämpa hemmets farligaste fiende, osedligheten. Talet mottogs med lifliga bifallsyttringar. Sedan dessa tystnat, föredrogs under lifligt bifall en uppsats om kvinnlig renhet. Till sist antogs enhälligt en resolution, i hvilken de församlade uttalade sin af varmaste öfvertygelse betingade anslutning till brukspatron Tamms motion.

Resolutionen skall öfversändas till ordföranden i första kammarens tillfälliga utskott, som har att behandla den af hr H. Tamm väckta motionen.

*

Sin första kvinnliga filosofie doktor erhåller vårt grannland Danmark inom kort, då fröken *Anna Hude*, som fått en dansk-historisk afhandling godkänd af fakulteten i Köpenhamn, den 24 dennes offentligen kommer att försvara den. Fröken Hude är dotter till prokurator Hude i Roskilde, tog 1882 sin studentexamen, bestod 1887 »skollärareexamen» med historia som hufvudämne och fick året därpå universitetets guldmedalj för besvarandet af en prisuppgift. År 1889 anställdes hon som assistent vid riksarkivet. I slutet af förra året fullbordade och inlämnade hon den gradualafhandling, hon nu om en vecka går att försvara.

*

Jordens enda kvinnliga lokomotivförare, fröken Ida Hewilt, skall, enligt hvad amerikanska tidningar berätta, föra det första tåget öfver världsutställningsområdet i Chicago. Hon har för detta ändamål låtit förfärdiga en spansk kostym i 14:e århundradets stil, hvilken kläder det vackra fruntimmeret förträffligt. Tidningarna anse, att hon kommer att blifva en af de största magneterna vid världsutställningen. Hon har länge varit förtrogen med lokomotivföring och för f. n. ett lokomotiv på Cairo—Little—Nanawha-banan, som till en stor del äges af hennes far.

Teater och musik.

Kongl. operan gaf i måndags i förening med *Filharmoniska sällskapet* konsert, hvarvid ännu en gång Gunnar Wennerbergs senaste tonskapelse »Stabat mater» utfördes. Solisterna voro de samma som vid föregående tillfälle, med undantag af att hr *Salomon*

Smith denna gång öfvertagit baspartiet, och att han på ett i allo både värdigt och stilenligt sätt utförde det, behöfver väl knappast nämnas. I besittning af den härligaste stämma och begäfvad med den finaste musikaliska uppfattning, står hr S. obestriddigen som vårt lands främste oratoriesångare. Fru *Jungstedt-Linden* förtjänar äfven särskildt framhållas för sitt ypperliga utförande af altpartiet. Fröken *Frödins* höga och vackra sopran väckte och uppmärksamhet. Utförandet gick för öfrigt på det hela taget mycket bra under hr Halléns ledning. Den nästan fulltaliga publiken, bland hvilka konungen, prinsarne Carl och Eugén samt hertiginnan af Dalarne och den äldrige kompositören själf befunno sig, hälsade hvarje nummer med det lifligaste bifall.

De båda välgörenhetsföreställningarna å k. operan hafva nu gått af stapeln. Den första gafs i söndags som matiné och bevestades af en ganska talrik publik. Föreställningen inleddes med en prolog, »Nybyggaren», dikt af *Daniel Fallström*. Den framsades förtjänstfullt af hr *Hillberg*. Så uppfördes det roliga lustspelet »Sparlakansläxor», där hr *Knut Abmlöf*, genast vid inträdet hälsade af en kraftig applåd, firade en ny triumf i Rudolf Mörks roll. Han understöddes förträffligt af fröken *Ahländer*, hr *Personne* och fru *Rundberg* samt hr och fru *Hamrin*. Härpå föredrog fröken *Ebeth Brink* känsligt och musikaliskt några sånger. Efter en kort paus gick ridån åter upp, och »Sista hvarvet» utfördes af hr *Fredrikson* och grefvinna *Amanda Taube*, f. *Nerman*, den outtrötliga anordnarinnan af dessa välgörenhetsföreställningar. Utförandet var å båda händer förträffligt. Det var rent af märkvärdigt att se, huru föga tjugu års frånvaro från scenen inverkat på grefvinna Taube. Den skiftande rollens alla faser återgäfvos med den vana, rutinerade skådespelerskans talang. Det lifliga bifallet vid styckets slut framkallade flere gånger de båda konstnärerna. — Så följde sång af fru *Sterky*, som aldeles förträffligt föredrog tvänne sånger, af hvilka den sista bisserades. Till slut utfördes det gamla bekanta sångspelet »Nya garnisonen eller sju flickor i uniform», som denna gång fick särskild dragningskraft, därigenom att »de sju flickorna» (här 9) roller spelades af unga damer ur societeten. Den lilla förtjusande truppen marscherade och exacerade riktigt bra, och ett par af de unga damerna, *Sophies* och *Julies* representanter, ådagalade en scen och sångvana, som mången liten aktris af facket kunde afundas dem. Hr *Gründer* gjorde af fästningskommandanten en högst dråglig typ, som framkallade det lifligaste bifall. Han understöddes förträffligt af hr *Norby*. *Henris* roll utfördes af hr *Lemon*; öfriga roller af amatörer. Tillställningen var i sin helhet mycket lyckad. — Den andra af de båda föreställningarna gafs i tisdags afton inför en till sista plats med en synnerligen elegant publik, däribland konungen och prins Carl med uppvaktning, besatt salong. Bifallet var denna gång likaledes lifligt.

Par Bricoll-kören gaf sistlidne lördag sin vårkonsert under anförande af dess skicklige och nitiske ledare, direktör *Erik Åkerberg*. Hufvudnumret å programmet utgjordes af Gunnar Wennerbergs musik för solostämmor och kör till scener ur *Goethes Faust* (Auerbachs källare i Leipzig), med orkesterarrangement af hr Åkerberg. De burleska och högst karaktäristiska scenerna fingo ett förträffligt utförande. Särskildt förtjänar naturligen hr *Salomon Smith* att omnämnas för sin tolkning af *Mefistofeles* parti. Öfriga solister voro hr *Söderman*, *Nygren*, *Dorph* och *Widéen*. — Kören sjöng dessutom *Randels* vackra högtidskör »*Bacchi barn*» samt ett par af *Fredmans* epistlar och *Svedboms* sång vid *Scheelestodens* aftäckande. För öfrigt utförde sällskapet egen nybildade stråkorkester ganska förtjänstfullt några nummer. Konserten var mycket talrikt besökt af ordensbröder med deras fruntimmer och bifallet lifligt och välförtjänt.

Om hr *Seen Scholandens* musik- och *Bellmans* afton i dag fredag i Vetenskapsakademien behöfva vi väl knappast erinra. Den glömmes nog ej af någon.

Fröken *Alma Sjöman* gifver nästkommande onsdag i hotel *Continental*s festsal en soaré med biträde af fruarna *Dina Edling* och *Gerda Ström* m. fl. Vid detta tillfälle kommer bland annat att utföras ett skämt i en akt, kalladt »*Bettys dockor*», förf. af *Anna Maria Lenngren* et *Comp.*

Marsnumret af *Iduns* *Mode- och mönster*tidning har genom de rådande, sällsynt svåra kommunikationerna på utlandet så försenats, att det beklagligen ej heller hinna åtfölja denna veckas nummer.

En lärarinns roman.

En svensk kulturbild,

tecknad på verklighetens grund för Idun

af

Algot Sandberg.

(Forts.)

Hon fortsatte att röka, blossade riktigt starkt, så att eldranden glödde bakom cigarrens aska. »Hvad sommaren ändå är härlig!» utbrast hon så. Hennes ton skulle vara drömande, men blef nästan komisk, så att Kerstin hade svårt för att återhålla ett leende. »Ja, jag älskar sommaren,» sade hon, »men jag skulle vilja ha den så där het och brännande, som vi ha den uppe i min hembygd. Tycker ni inte, att pastorn är en vacker karl?»

Frågan kom så tvärt på det andra, att Kerstin inte kom sig för att svara.

»Det tycker ni naturligtvis. Hvilka härliga, blå ögon han har, hvilken härlig buktad näsa, en riktigt grekisk profil! Jag kan tala om för er, att jag riktigt svärmar för honom.»

Kerstin kunde ej finna, att hon såg vidare anlag ut för svärmeri och höll sig tyst.

»Åh, han påminner mig så mycket om honom, som jag misste i min ungdom! Det var en ståtlig man, må ni tro. Ja, han visste ju inte, att jag höll af honom, och han reste till Basel, till något universitet, och skulle bli missionär. Ja, mitt hjärta var nära att brista. Jag fick en blomma af honom en gång, och den gömmer jag som min heligaste replik. En ros ni, en röd ros! Men se så, nu är cigarren slut, och nu tror jag vi gå in. Det är rätt svall.»

Man skildes åt vid åttatiden på aftonen, och Kerstin och Karin följdes åt hem till den förra.

»Nå, men här har ni det riktigt treffligt,» sade Karin Löf och såg sig omkring. »Ni får ursäkta, att jag anser mig som hemma här.»

Därmed lossade hon på klädningslifvet, tog af sig kängorna och kröp upp i soffhörnet. »Se så där, nu har jag det bra. Låt oss nu prata.»

»Jo, ser ni, Kerstin,» sade hon, »på min tid fick man inte så mycket lärdom som nu. Jag har aldrig gått igenom mer än en kurs på landstingsseminariet i H., och det är då icke mycket. Men man har förstås fått söka skaffa sig litet vett själf, och hvad mina stycken i småskolan beträffar vill jag se den, som kan dem mera »profekt» än jag. De här moderna seminariumerna tycker jag inte mycket om. De äro stränga och torra. Då skulle ni ha sett på min tid.

»Kursen i H. varade sex hela veckor, och det var väl, för man hade just ej så mycket att komma med. Billigt var det den tiden. Logi och inackordering fick man för fjorton riksdaler i månaden. Ni skulle ha känt magister Fors, vår förste lärare. Ack, han var mitt första svärmeri, fastän han naturligtvis inte fick veta om det. Åh, så jag svärmade för honom! Och för studenten Hansson med, som biträdde honom vid undervisningen. Han är kontraktsprost nu han.

»Stackars magister Fors! Honom var det synd om. Det gick illa för honom, och då höll jag på att sörja mig till döds.

»Vet ni, han hade alltid för sed att låta oss elever i tur och ordning stiga upp i katedern och hålla lektion med kamraterna. Då var man rädd må ni tro. Själf satt han bredvid, och det gjorde det ytterväre. När man då blef förvirrad, lade han armen om lifvet på en och klaprade en så vänligt. Somliga af flickorna blevo riktigt förargade på honom, och jag minns, hur Jenny Hanes och jag disputerade om saken. Hon sade, att det var fräckt att kurtisera flickorna på det viset. Men, kantänka, det skulle hon säga, som såg ut som en liten apa. Han, magister Fors, skulle ha velat kurtisera henne! Jag kan skratta bara jag tänker på det.

»Men det var om magister Fors, ja. Under de första veckorna gick allting bra. Så började han på att bli rakt besynnerlig. Han satt som i dvala. Hansson fick ta lektionen, han bara stirrade slött omkring sig. »Kretik» öfver öfningslektionerna blef aldrig fråga om. Snart var det ute i staden, att magister Fors var full. Det var bara skandal: han hade kräftan, sade andra, och fick inte behålla en matbit, och så tog han sig ett glas konjak då och då för att döfva plågorna. Stackars han, det var nog sannt.

»En onsdagsförmiddag — jag minns det så väl — var magister Fors mycket klen, men på eftermiddagen ville han ändå öfvervaka öfningslektionen.

nen. Det var jag, som höll den. Förunderligt nog var salen full af främmande åhörare. Magister Fors stod på katedern. Han skakade så, att glasögonen föllo i golvet. Man såg på honom. Då börde jag någon af de främmande hviska: »De där herrarne vid fönstret äro visst hitskickade af landskamrern för att spionera.» En af eleverna trängde sig fram för att få ett glas vatten åt magistern. Karaffinen stod bakom herrarne. »Var god och gif mig ett glas vatten,» bad hon, »magistern är sjuk.» »Sjuk,» hänlog en, »säg full.» Och så gingo de sin väg. Efter lektionens slut måste magister Fors skjutsas hem i vagn.

»Nästa morgon klockan sju var han åter i katedern. Litet efter kom landskamrern in. Han gick fram till honom. »Jag förklarar magister Fors afsatt från sin befattning,» sade han högtidligt. »Herr Hansson kan sköta platsen, till dess vi hinna få en annan förste lärare. För i dag få ni lof.» Magister Fors bad att få veta hvarför, men fick intet svar. Men då landskamrern gått, blef det ett tumult. »Det är en himmelskriande orättvisa!» skrek jag, och många instämde. Och en äldre elev, Emelie Lund, som hade varit guvernant, steg upp och sade: »Flickor, skola vi tåla, att vår lärare så här behandlas för en skvallersjuk frus skull. Nej, vi skola ej tåla det; vi vilja ej ha någon annan lärare.»

»Morgonen därpå kom en af folkskollärarne i staden, vid namn Karlsson, och sade, att han fått förordnande som förste lärare. Då bröt det löst igen, och han gick i vredesmod. Men då började vi sansa oss. Vi kunde ju ingenting göra, och herr Karlsson kom tillbaka med landskamrern och han sade, att de som ej ville begagna seminariets undervisning, kunde ju gå till magister Fors. Halfva antalet af eleverna gick, däribland jag. Vi höllo ut i två dagar, men så måste vi tillbaka. Hvad vi därunder erfor, vill jag inte tala om. Vet ni, han var sjuk, stackarn, så sjuk, och därför söp han verkligen, och det till och med så att han dog någon tid därefter. Vi sörjde honom ändå, ja, jag följde honom gråtande till grafven. Han var ändå mitt första svärmeri.

»Ja, ser ni, så gick det till den tiden. Det är många år sedan dess. Nu har man slitit och knogat i nära tjugufem år. Och hvad har man?

Inte mer än man får komma på fattighuset, när man är utsliten! Det är så man kan gråta åt det.»

Hon började verkligen snyfta och fortsatte med att beskärma sig öfver sin olycka. Hon hade varit skapad till något bättre! Hå hå ja!

Men när hon väl lagt sig, somnade hon genast ifrån alla sina bekymmer och snarkade så, att Kerstin knappt fick en blund i ögonen på hela natten.

SJUNDE KAPITLET.

Kerstin triftes icke längre i sin födelsestad. Alla ungdomens glada minnen voro som försvunna, och hon erinrade sig endast de båda sista sorgliga åren efter faderns död. Hon kände det tomt omkring sig. Bäst var det, när hon hade sina flickor omkring sig i skolan. Då kunde hon understundom känna sig lugn och glad, helst när de voro snälla och uppmärksamma. Och det voro de för det mesta, ty Kerstin hade gjort sig afhållen af barnen genom sitt blida, allvarliga väsen.

Dagarne gingo utan egentlig omväxling. De enda afbrott i enformigheten voro, då Kerstin fick brev från Axel. Han skref icke så synnerligen ofta — han var så upptagen af sina studier — men när hans brev kommo, andades de den uppriktiga hängifvenhet. Då kände Kerstin sig lycklig. Hon kunde sluta ögonen och mana fram sin älskades ståtliga bild för sin inre blick. Ja, hon skulle nog vänta på honom, vore det än aldrig så många år! Hon skulle arbeta och spara till den tiden kom hon finge äga honom helt och hållet. Med denna uppgift skulle väntans är säker gå fortare. Han hade på våren tagit »teologico-filen» och skulle på sommaren bort som informator till en brukspatron i Vestmanland. Men fick han råd, skulle han göra en omväg från Upsala och hälsa på sin lilla Kerstin. Hur innerligt gladde hon sig ej därtill.

Skolan slutade första dagarne i juni, och efter den högtidliga avslutningsakten i kyrkan gick Kerstin hem till sitt lilla tysta hem, som hon fann mera ensamt än eljes. Hon hade beslutit

att stanna i staden öfver sommaren för att gifva privatlektioner — hvart skulle hon för öfrigt taga vägen? Hon hade fått behålla vikariatet äfven för höstterminen. Så skulle det ock i augusti månad blifva s. k. stiftsmöte i staden, och Kerstin ville gärna deltaga i detsamma. Hon lyckades få läsa de vanliga skolämnena med några barn i flickskolans lägre klasser, hvilket gaf henne ett par, tre timmars sysselsättning om dagen.

Sommaren var het och kvalmig i den lilla staden. De knaggliga stenarne brände under fötterna, och den trädplanterade promenadplatsen gaf blott föga skugga. Men så kom »fruntimmersveckan», och enligt sin vana öppnade himlen då sina slussportar. Ett undantag gjorde »Kristina», Kerstins namnsdag. Då hon vaknade på morgonen, log himlen åter klar och blå, hon öppnade fönstret för att släppa in den af regnet uppriskade luften.

Då klang plötsligt nere från gatan en sång af friska barnaröster:

»O, hvad världen dock är skön.
klädd i sommardräkten!»

ljöd det unisont. Kerstin förstod, att det var henne de gällde, att hennes flickor från klassen velat på detta sätt hedra henne på namnsdagen. Då de slutat, visade sig Kerstin i fönstret och tackade dem för »serenaden». Och upp stormade flickorna för att gratulera sin fröken. De voro så lyckliga öfver att få gifva henne sina små gåfvor af kakor, blommor, kort, fikonlådor, eau de cologne m. m. och då Kerstin med tårar i ögonen tackade dem, höjde en oppnäst liten tös ett »leave vår fröken på Kristinadagen!» Och så hurrade de alla tre gånger.

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Amelina Sterky; af Mathilda Langlet. (Med porträtt.) — Häxan; poem af Ernst Högman. — Ett ord i sinom tid; af Ave. — Glasbiten i ögat; en hvardagsbild ur lifvet, för Idun af E. N. — I »hushållsfrågan»; af Hilda —gren. — Konstnärskap i silke. — Några ord om vår »Giftermålsbalk»; för Idun af Kata Dalström. (Forts.) — Ur notisboken; Teater och musik. — En lärarinns roman; en svensk kultur-bild, tecknad på verklighetens grund för Idun af Algot Sandberg. (Forts.) — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

En liten fé jag vet. På lätta vingar så fin och späd hon tråder luftig dans. Hör hennes lätta sus, där glad hon svingar om sommardagen uti solens glans.

Men ack! hur flyktigt hennes lif, hur kort!

Det varar blott, så länge dagen prälar; när afton svalkas, hennes lif flyr bort; hon lefver och hon dör i solens strålar.

Hur många sångmör uti gudars sal? Af runor här du ser ett lika tal. Det yra nöje, hvarom flickan drömmer. Den ljusa syster åt den mörka natt. Hvad för de små så mångt under gömmer.

Hvad vårdslös jungfru ofta nog gör spratt.

Ett rum jag vet, som bondens skatter hyser; ett nyttigt redskap för hans åkerjord. Hvad guldet äger, som så fagert lyser. Ett vattendjur, som tumlar om i nord. Ett farligt vapen, som kan smärtsamt sticka, och vet du namnet på min hulda flicka? Ett blodigt skådespel, där eld ses brinna.

En omtyckt tummelplats för yra barn. Hvad säkert finnes uti mjölnarns kvarn, och hvad helt säkert vi på vägen finna. Ett treffligt färdedon, som lustigt glider. Hvad skytten må, då skottet nyss har smållt.

Ett vanligt vapen i förgångna tider, och hvad en flitig pilt ses göra snällt. Hvad fjärlins vingse i solens strålar. En stadga, som till efterlefnad satts,

och säg, hvad piskan ger åt trötta fålar, och för familjen säg en samlingsplats. Jag vet en plats, där fagra drömmar hägra, och hvad den är, som svar ej lär mig vägra.

Jag vet ett mått, ej ofta brukadt mera. En kunglig rättighet i Sveriges land. En fisk, som man plär ofta nog servera.

Hvad ondsint pilt behöfver få ibland. En liten ö i Bältets salta vågor. Osynlig sak, som allting synligt gör. Behöfligt redskap — står ditt hus i lågor,

och har du skulder — hvad du skulden bör.

Jag vet ett träd, hvars kvist är seg att bryta, och hvad vi äga, som bör älskas mest.

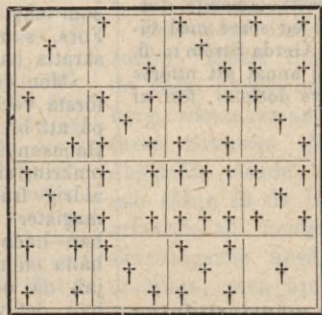
Jag sett en fågel uppå vattnets yta. Hvad understundom jag sett ryttarns häst.

Hvad har väl gumman, där hon flitigt spinner?

Hvad har min gåta, då jag mer ej hinner?

P. L.

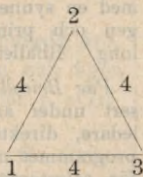
Kvadratgåta.

1) Rike i Indien, 2) flicknamn, 3)

och 4) romerska gudar. De med siffrorna 1—4 betecknade raderna gifva samma ord.

Triangelgåta.

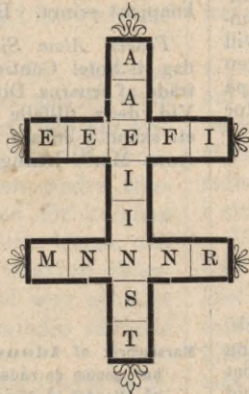
Siffrorna omkring denna triangel skola ersättas med bokstäver, så att raden 1—4—2 betecknar namnet på en fisk, raden 3—4—1 benämning på ett rum, raden 3—4—2 namnet på ett verktyg.

Coriolana.

Homonym.

Har din lott på jorden blifvit — här igenom lifvet vandra, tröst dig har dock ofta gifvit —, som dig visats utaf andra.

Bokstafsgåta.

Bokstäfverna i denna figur äro att

ordna så, att såväl de vågräta raderna som den lodräta hvardera gifva ett flicknamn.

Rebus.

Apostroferna beteckna det antal bokstäver, som skall borttagas från det ord, som betecknas af figuren.

Lösningar.

Äkrostikon: Edla, Lima, Idka, Sila, Alun, Basa, Elba, Tårtor — Elisabet.

Charaderna: I. Gifmild. II. Benjamin.

Gåtan: Anseende.

Räknegåtorna: I. Den 25 augusti 1744; Herder.

II:

32	38	44	1	14	20	26	175
40	46	3	9	15	28	34	175
48	5	11	17	23	29	42	175
7	13	19	25	31	37	43	175
8	21	27	33	39	45	2	175
16	22	35	41	47	4	10	175
24	30	36	49	6	12	18	175
175	175	175	175	175	175	175	175

Förvandlingsgåtan: 1) Galeotto. 2) Ulriksdal. 3) Strömstad. 4) Tannhäuser. 5) Asturien. 6) Folgefonden. 7) Fristad. 8) Robert. 9) Erivan. 10) Dufva. 11) Rankhyttan. 12) Igelkott. 13) Konsvinger. 14) Södermann. 15) Othello. 16) Nederländerna -- Gustaf Fredrikson.

Geografiska korslet: Antwerpen, Rosenborg, Cherbourg.

Ifyllningsgåtan: Löfkoj, Surgut, Calais, Angara, brutto, Wallin.